TANGAZO LA SERIKALI NA. 38 la tarehe 19/1/2024

SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA WILAYA),

SURA YA 287

SHERIA NDOGO

(Imetengenezwa chini ya kifungu cha 153(1))

SHERIA NDOGO YA (UDHIBITI NA USIMAMIZI WA MIFUGO) YA HALMASHAURI YA WILAYA YA MOSHI YA MWAKA 2024

Jina

1. Sheria Ndogo hii itajulikana kama Sheria Ndogo ya (Udhibiti na Usimamizi wa Mifugo) ya Halmashauri ya Wilaya ya Moshi ya Mwaka 2024.

Matumizi

2. Sheria Ndogo hii itatumika eneo lote la mamlaka ya Halmashauri ya Wilaya ya Moshi.

Tafsiri

3. Katika Sheria Ndogo hii isipokuwa kama muktadha utahitaji vinginevyo:

"Afisa Mwidhiniwa" maana yake ni Afisa yeyote aliyeteuliwa na Mkurugenzi kwa lengo la kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hii;

"afya" maana yake ni hali timilifu ya kimwili na kiakili ya mnyama;

"Halmashauri" maana yake ni Halmashauri ya Wilaya ya Moshi.

"kaya" maana yake ni familia ya watu akiwemo baba, mama, mtoto au watoto na mtu mwingine yeyote anayeishi na familia hiyo, au watu wanaokaa katika nyumba moja na kuishi kama familia au mtu yeyote anayeishi peke yake katika chumba au nyumba;

"kero au chukizo" maana yake ni kitu chochote ambacho kipo katika hali yoyote iwe kinatumika au kimewekwa au kimejengwa au ni kichafu kiasi cha kusababisha:

(a) hatari kwa viumbe na maisha ya binadamu;
(b) harufu mbaya ya kuudhi;
(c) kuzaliana kwa wadudu na wanyama hatari kama vile inzi, mende, sisimizi, panya, nyoka, nyuki, kunguni au viumbe wengine hatari;
(d) magonjwa kwa binadamu, kuhifadhi mbu, inzi, panya na viumbe wenye madhara;

"kibali" maana yake ni idhini ya maandishi inayotolewa na Halmashauri kwa ajili ya kufanya shughuli iliyokusudiwa chini ya Sheria Ndogo hii;

"machinjio" maana yake ni sehemu iliyotengwa na Halmashauri kwa ajili ya kuchinjia wanyama na kuanika ngozi ikiwa ni pamoja na maeneo ya taasisi ya umma au watu binafsi yaliyopo katika eneo la Halmashauri;

"meneja wa machinjio" maana yake ni Meneja wa Machinjio yanayomilikiwa na Halmashauri aliyeteuliwa kwa mujibu wa Hati ya Uanzishaji wa Bodi ya Huduma ya Machinjio ya Halmashauri;

"mfugo" maana yake ni ng'ombe, mbuzi, kondoo, kuku, na wanyama wengine wafugwao na binafsi;

"mkaguzi wa nyama" maana yake ni mtaalam wa afya ya mifugo aliyeajiriwa na Serikali na kusajiliwa au kuorodheshwa au kuandikishwa na Baraza la Veterinari Tanzania;

"Mkurugenzi" maana yake ni Mkurugenzi Mtendaji wa Wilaya ya Moshi au afisa yeyote atakayeteuliwa kutekeleza majukumu ya Mkurugenzi;

"mmiliki wa machinjio" maana yake ni mtu yeyote anayemiliki machinjio binafsi katika eneo la Halmashauri;

"ufugaji wa ndani" maana yake ni ufugaji na ulishaji wa mifugo ndani ya jengo lililoruhusiwa;

"Wakala" maana yake ni mtu binafsi, kikundi, taasisi, shirika, au kampuni iliyoteuliwa kwa ajili ya kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hii;

"wanyama wa mapambo" maana yake ni wanyama rafiki wanaofugwa na binadamu kwa aajili ya nakshi ya nyumba, ulinzi au kufurahisha nafsi ya mtumiaji;

"zizi" maana yake ni jengo au eneo lililozungushiwa uzio ambalo linatumika kuhifadhi mifugo iliyokamatwa ambalo linatunzwa na kusimamiwa na Halmashauri;

Wajibu wa Halmashauri

4. Halmashauri itakuwa na wajibu wa kufanya mambo yafuatayo:

(a) kuandaa mpango wa matumizi bora ya ardhi;
(b) kuelekeza idadi ya mifugo ambayo kila mfugaji anaruhusiwa kufuga kulingana na ukubwa wa eneo lake;
(c) kujenga majosho ya mifugo kwa kushirikiana na wananchi;
(d) kutoa elimu ya ufugaji bora kwa jamii ili kuongeza tija;
(e) kufanya sensa ya mifugo, kuweka alama na kutoa kadi za mifugo;
(f) kutoa chanjo kwa kushirikiana na wafugaji ili kudhibiti magonjwa ya mifugo yasiyoambukiza na yanayoambukiza binadamu; na
(g) kudhibiti uzururaji holela wa mifugo na wanyama katika Halmashauri kwa mujibu wa Sheria.

Wajibu wa mfugaji

5. Kila mfugaji chini ya Sheria Ndogo hii atahakikisha kuwa:

(a) anaogesha mifugo yake ili kudhibiti magonjwa ya wanyama kama atakavyoelekezwa na Halmashauri;
(b) mifugo yake inawekwa alama maalumu zinazotolewa kwa mujibu wa sheria husika;

(c) anahudhuria mafunzo ya ufugaji kama atakavyo hitajika na Halmashauri;
(d) anafuga idadi ya mifugo katika jengo lililoidhinishwa kulingana na maelekezo yaliyoainishwa katika Jedwali la Kwanza la Sheria Ndogo hii;
(e) anakuwa na kadi ya mifugo itakayo onesha idadi na aina ya mifugo aliyonayo;
(f) anaipatia mifugo yake malisho au chakula na maji ya kutosha kwa kuzingatia kanuni bora za ufugaji;
(g) ana kibali cha kusafirisha mifugo na mazao yake;
(h) anafuga kwa kuzingatia mipango ya matumizi bora ya ardhi;
(i) anapeleka mifugo yake katika vituo vya chanjo kama itakavyoamriwa na Halmashauri na atalipia chanjo hiyo kama atatakiwa kufanya hivyo kwa mujibu wa viwango vitakavyoainishwa na mamlaka husika; na
(j) anauza mifugo yake katika masoko na minada iliyoidhinishwa au eneo lingine kwa taarifa maalum.

Kibali cha kufuga wanyama

6.-(1) Mtu yeyote atakayetaka kufuga mifugo atalazimika kupata kibali cha kufuga kutoka kwa Halmashauri kama ilivyoainishwa katika Jedwali la Pili la Sheria Ndogo hii.

(2) Kibali kilichotajwa katika kifungu kidogo cha (1) hakitakuwa na gharama na kitakua cha miaka mitatu kuanzia tarehe kilipotolewa.

(3) Bila kuathiri masharti ya Kifungu Kidogo cha (1) na (2) mtu yeyote atakayekiuka taratibu za ufugaji kulingana na Sheria Ndogo hii kibali chake kitafutwa na atalazimika kuhamisha mifugo yake yote.

Masharti

7. Kila mfugaji hataruhusiwa:

kwa mfugaji

(a) kuchunga, kulisha au kunywesha maji mifugo katika maeneo ambayo hayakutengwa kwa shughuli hiyo;
(b) kusafirisha mifugo kwa kuiswaga barabarani;
(c) kusafirisha au kuhamisha mifugo kutoka eneo moja hadi lingine bila kibali kutoka Halmashauri;
(d) kuingiza mifugo katika eneo la Halmashauri bila kibali;
(e) kuuza au kununua mifugo katika maeneo ambayo siyo mnada, masoko au magulio ya mifugo yaliyoaidhinishwa bila kibali maalum cha Halmashauri;
(f) kufuga mifugo zaidi ya idadi iliyoainishwa katika Sheria Ndogo hii; na
(g) kununua, kuuza au kufanya biashara ya kubadilishana aina yoyote ya mfugo au mifugo katika eneo la Halmashauri bila kibali maalum isipokuwa kwenye minada au magulio yaliyotengwa kwa shughuli hiyo na Halmashauri.

Kibali cha kusafirisha mifugo

8.-(1) Mtu yeyote ambaye anataka kusafirisha mfugo au mifugo na mazao yake kutoka au kuingia katika eneo la Halmashauri atatakiwa kuwa na kibali maalumu kilichoainishwa katika Jedwali la Tatu la Sheria ndogo hii.

(2) Halmashauri itatoa kibali cha kusafirisha mifugo kwa kuweka utaratibu ikiwa ni pamoja na:

(a) mfugaji kutoa uthibitisho wa kumiliki mfugo au mifugo kutoka kwa Afisa Mwidhiniwa;
(b) kukagua kibali cha kusafirisha mfugo au mifugo.

(3) Afisa Mwidhiniwa atakuwa na uwezo wa kukamata na kutoza faini na adhabu kwa mfugo au mifugo yoyote inayosafirishwa kinyume na Sheria Ndogo hii.

Taratibu za ufugaji

9. Mfugaji yeyote atatakiwa kuzingatia masharti ya kufuga kama yalivyoainishwa katika Sheria Ndogo hii.

Kudhibiti mifugo inayozururu ra ovyo

10.-(1) Halmashauri itakamata mfugo au mifugo yoyote itakayoonekana inazurura ovyo katika eneo la Halmashauri.

(2) Mfugo wowote utakaokamatwa chini ya Kifungu Kidogo cha (1) utalipiwa faini ya Shilingi elfu kumi kwa kila siku.

(3) Endapo mfugo uliokamatwa hautachukuliwa na mmiliki ndani ya kipindi cha siku saba (7) tangu kukamatwa, Halmashauri itakuwa na haki ya kuuza kwa mnada mfugo huo baada ya kupata idhini ya Mahakama, na fedha zitakazopatikana zitarejeshwa kwa mmliki wa mfugo huo baada ya kutoa faini inayodaiwa, gharama za kuhifadhi mfugo, gharama ya Mahakama na gharama ya mnada.

(4) Bila kuathiri Kifungu Kidogo cha (3) Halmashauri kabla ya kuuza mfugo huo kwa mnada itamjulisha mmliki na umma juu ya kusudio hilo.

(5) Endapo kutatokea kufa kwa mifugo au mfugo kutokana na sababu yoyote ile, Halmashauri haitawajibika na ulipaji wa gharama zozote isipokuwa kama vifo hivyo vitakuwa vimesababishwa na uzembe wa watumishi wa Halmashauri.

Ukaguzi wa mifugo na bidhaa za mifugo

11.-(1) Afisa Mwidhiniwa atakuwa na uwezo wa kukataa aina yoyote ya mifugo au bidhaa kuingia au kuuzwa ndani ya eneo la Halmashauri, iwapo mifugo hiyo au bidhaa hizo zinaweza kuhatarisha afya au usalama wa mifugo mingine au watumiaji.

(2) Afisa Mwidhiniwa anaweza kuingia katika nyumba au jengo lolote kuanzia Saa kumi na mbili kamili asubuhi hadi Saa kumi na mbili kamili jioni kwa lengo la utekelezaji wa Sheria Ndogo hii.

Taratibu za biashara

12.-(1) Mfanyabiashara kabla ya kuanza biashara ya mifugo na mazao ya mifugo atatakiwa kuwa na leseni,

ya mifugo na mazao yake

utambulisho na vibali kutoka Mamlaka husika vinavyohusu kuuza na kununua mifugo na mazao ya mifugo na atatakiwa kuwasilisha vibali vyake Halmashauri kwa ajili ya uhakiki.

(2) Mfanyabiashara wa Mifugo inayopelekwa au kutoka mnadani au machinjioni atatakiwa kuwa na kibali maalum kutoka Halmasahauri.

(3) Mfanyabiashara atakayesafirisha mifugo kutoka nje ya Halmashauri atatakiwa kuwa na kibali kutoka Halmashauiri ambayo mifugo hiyo inatoka.

(4) Bila kuathiri masharti yaliyowekwa katika Kifungu Kidogo cha (2) na (3), mfanyabiashara wa mifugo atatakiwa kusafirisha mifugo katika vyombo vya usafiri vinavyokubalika kwa mujibu wa Sheria.

(5) Mifugo yote itauzwa au kununuliwa katika minada na masoko yanayotambulika kwa mujibu wa Sheria.

(6) Mifugo itakayokamatwa ikisafirishwa bila kibali au kuuzwa eneo ambalo halijaidhinishwa kwa ajili ya shughuli hiyo, mhusika atalazimika kulipa faini ya Shilingi elfu kumi kwa kila mfugo.

(7) Minada yote ya mifugo au magulio ya mifugo itafanyika kwa kibali maalumu cha Halmashauri na kwenye maeneo yaliyoruhusiwa.

Wajibu wa mfanyabiashara wa bucha na maduka ya nyama

13. Kila mfanyabiashara wa bucha au duka la nyama atahakikisha kuwa-

(a) ana leseni na vibali vya kufanya biashara hiyo;

(b) kuna kabati la vioo la kuzuia inzi na wadudu wengine wataambao;

(c) kuna pipa la kuhifadhia taka ngumu na laini;

(d) kuna jokofu la kuhifadhia nyama;

(e) jengo lake la biashara lina mwanga wa kutosha, umeme, maji safi na salama, visu, meza, mzani wa kawaida au mzani wa kielektroniki, na misumeno

maalumu ya kukatia nyama;

(f) nyama imekaguliwa na mkaguzi aliyeidhinishwa na kugongwa muhuri na inauzwa ndani ya jengo;

(g) muuzaji anavaa sare nyeupe muda wote ambazo ni mabuti, koti na kofia;

(h) muuzaji anapima afya yake kila baada ya miezi sita (6) na kuhakikisha anakuwa na cheti cha upimaji;

(i) mmiliki wa bucha au muuzaji wa nyama anatoa ushirikiano wa kutosha kwa wakaguzi mara atakapotakiwa kufanya hivyo wakati wowote wa ukaguzi; na

(j) biashara ya nyama inafanyika katika bucha na maduka maalumu na sio vinginevyo.

Usafirishaji wa nyama

14.-(1) Mfanyabiashara wa nyama atatakiwa kusafirisha nyama kutoka machinjioni kwa kutumia gari maalumu na endapo atatumia usafiri wa pikipiki au baiskeli atatakiwa kubeba nyama kwa kutumia chombo maalumu kilichoidhinishwa na Halmashauri.

(2) Kila mmiliki wa gari la kubeba nyama atahakikisha kuwa gari lake:

(a) limesajiliwa na kupewa cheti maalumu cha ukaguzi na Halmashauri;

(b) linakaguliwa kila baada ya miezi mitatu;

(c) lina sanduku la aluminium lenye mfuniko na limepakwa rangi nyeupe, mstari mwekundu na namba;

(d) halibebi kitu kingine kinachoweza kuleta madhara au athari kwa afya ya mlaji; na

(e) atalipia gharama za usafirishaji kama zilivyowekwa na Halmashauri.

Kuingiza wanyama katika machinjio

15.-(1) Meneja wa machinjio au mmiliki wa machinjio atakuwa na wajibu wa kuhakikisha kuwa umiliki wa mnyama anayekusudiwa kuchinjwa unathibitishwa kabla ya kuingizwa

katika eneo la machinjio.

(2) Bila kuathiri kifungu kidogo cha (1), Meneja wa machinjio au Mmiliki wa Machinjio atawajibika kukagua kibali cha usafirishaji wa mnyama na nyaraka nyingine zinazothibitisha umiliki.

(3) Meneja wa machinjio au mmiliki wa machinjio atatunza rejista ya wanyama waliopokelewa machinjioni ambayo itaainisha aina ya mnyama, jinsi, umri na taarifa za mmiliki

Taratibu za kuingia machinjio ni

16. Mtu yeyote anaetaka kuingia katika eneo la uzalishaji wa nyama anatakiwa kuomba kibali kwa maandishi ndani ya saa sabini na mbili kabla ya siku ya kutembelea na Meneja wa machinjio au mmiliki wa machinjio anaweza kumruhusu mtu huyo na kumtaka kuvaa mavazi maalum yanayopatikana katika eneo la machinjio.

Ukaguzi wa wanyama

17.-(1) Mnyama yoyote anayekusudiwa kuchinjwa katika machinjio atafanyiwa ukaguzi wa awali na Mkaguzi wa nyama kabla ya kuchinjwa.

(2) Mnyama ambaye baada ya ukaguzi atagundulika kuwa na magonjwa hatarishi kwa afya ya binadamu atahifadhiwa katika eneo maalum la kuhifadhi wanyama wenye magonjwa kwa ajili ya matibabu.

(3) Kabla ya mnyama kutengwa, taratibu zilizoainishwa katika Sheria ya Magonjwa ya Wanyama zitafuatwa.

(4) Endapo mnyama aliyetengwa kwa mujibu wa kifungu kidogo cha (2) ataendelea kuwa na maradhi yaliyosababisha atengwe, Afisa Mwidhiniwa atamtaka mmiliki wa mnyama huyo kumtoa nje ya eneo la machinjio kwa matibabu zaidi.

(5) Endapo mmiliki atashindwa kumwondoa mnyama aliyetengwa ndani ya muda wa saa kumi na mbili tangu amri ya kuondolewa kwa mnyama itolewe Afisa Mwidhiniwa anaweza kuamuru mnyama huyo kuteketezwa kwa gharama

ya mmiliki.

(6) Afisa Mwidhiniwa atakuwa na wajibu wa kuchukua kumbukumbu za mnyama aliyebainika kuwa na maradhi na za mmiliki na kumweka alama maalum itakayomtambulisha mnyama huyo.

Udhibiti wa uchinjaji machinjioni

18.-(1) Watu wote wanaohusika na shughuli za machinjio, watatakiwa kupima afya kila baada ya miezi sita.

(2) Watu wanaohusika na machinjio wanatakiwa kuwa wasafi, na kuvaa mavazi maalumu kwa ajili ya kazi hiyo.

(3) Hairuhusiwi kukaa au kufanya mkusanyiko wa aina yoyote katika eneo la machinjio isipokuwa kwa kibali maalumu kitakachotolewa na Halmashauri.

(4) Uendeshaji wa machinjio utafuata Sheria na Taratibu za Afya.

(5) Hairuhusiwi kufanya biashara ya aina yoyote katika eneo la machinjio.

(6) Hairuhusiwi kuweka bucha au duka la nyama au biashara yoyote ya nyama ndani ya mita mia mbili kutoka eneo la machinjio.

(7) Mfanyabiashara ya nyama anapaswa kuwa na utambulisho kutoka Bodi ya Nyama na leseni halali ya biashara.

(8) Kila mfugaji atatakiwa kupeleka mfugo au mifugo yake machinjioni au mahali huduma hiyo inapopatikana na itakuwa ni marufuku kwa mtu yeyote kuchinja mfugo au mifugo mahali pengine popote ambapo sio machinjio isipokuwa kwa kutoa taarifa kwa Afisa Mwidhiniwa na atalazimika kulipia gharama za machinjio kwa kuzingatia viwango vilivyoainishwa katika Sheria Ndogo hii.

(9) Nyama yoyote haitaruhusiwa kutumika kwa matumizi ya binadamu bila kufanyiwa ukaguzi wa mwisho na kuwa na muhuri maalumu wa ukaguzi nyama.

(10) Mtu yeyote hatoruhusiwa kuingiza mifugo katika

machinjio kwa ajili ya kuchinja baada ya Saa kumi na moja kamili jioni isipokuwa kwa kibali maalumu cha Halmashauri.

(11) Mtu yeyote hatoruhusiwa kutoa nje ya eneo la machinjio mnyama aliye hai au aliyekufa au nyama bila ya idhini ya maandishi ya Meneja wa machinjio au mmiliki wa machinjio.

(12) Mifugo yote haitaruhusiwa kuchinjwa bila kufanyiwa ukaguzi wa awali.

(13) Hairuhusiwi kutoa lugha za kashfa, kuudhi, kudhalilisha au matusi kwa mtaalamu au mtu yeyote katika eneo la machinjio.

Maradhi ya binadamu

19.-(1) Mtu yeyote anaejua kuwa anauguwa ugonjwa unaoambukiza kwa kugusana au kwa njia ya hewa au anamajeraha au michubuko hataruhusiwa kuingia katika eneo ya machinjio au eneo la uzalishaji wa nyama mpaka apate kibali cha daktari.

(2) Meneja wa machinjio au mmiliki wa machinjio hatamruhusu mfanyakazi wa machinjio ambaye ameugua ugonjwa unaoambukiza kwa kugusana au hewa kuingia katika machinjio mpaka apate kibali cha daktari.

Ukaguzi wa nyama

20.-(1) Mkaguzi wa nyama atakuwa na wajibu wa kukagua nyama katika eneo la machinjio baada ya mnyama kuchinjwa kwa madhumuni ya kubaini iwapo nyama inafaa kwa matumizi ya binadamu.

(2) Ada ya ushuru wa ukaguzi wa nyama utatozwa kwa mujibu wa Jedwali la Nne la Sheria Ndogo hii.

(3) Endapo itabainika kuwa nyama iliyokaguliwa:

(a) inafaa kwa matumizi ya binadamu, mkaguzi wa nyama atagonga nyama hiyo muhuri unaothibitisha kuwa nyama iliyokaguliwa ni salama kwa matumizi ya binadamu; au

(b) haifai kwa matumizi ya binadamu, nyama hiyo itateketezwa kwa kuichoma moto au kwa njia nyingine itakayoonekana inafaa na Afisa

Mwidhiniwa atachukua kumbukumbu za nyama hiyo na za mmiliki wake.

(4) Endapo matokeo ya vipimo vya awali yatakuwa na mashaka kuhusu usalama wa nyama kwa matumizi ya binadamu, mkaguzi wa nyama atahakikisha kuwa nyama husika inahifadhiwa kwa muda usiozidi saa ishirini na nne ili kuruhusu vipimo zaidi vya kimaabara kufanyika.

(5) Meneja wa machinjio au mmiliki wa machinjio atatunza rejista ya nyama zilizokaguliwa ambayo itaonesha aina ya nyama, jinsi, umri, uzito na taarifa za mmiliki na kama nyama inafaa au haifai kwa matumizi ya binadamu.

Rejista ya wanyama, nyama na wafanyabiashara wa wanyama

21. Meneja wa machinjio au mmiliki wa machinjio atakuwa na wajibu wa kutunza rejista ya wanyama. nyama na wafanyabiashara wa wanyama ambayo inaonesha aina ya mnyama au nyama, jinsi, umri, uzito, jina na anwani ya mmiliki wa wanyama.

Udhibiti wa ufugaji wa mbwa

22.-(1) Mtu yeyote hatakayeruhusiwa kufuga mbwa katika eneo la Halmashauri bila kibali cha ufugaji kutoka Halmashauri.

(2) Kibali cha ufugaji kitalipiwa kiasi cha Shilingi elfu kumi na kitadumu kwa mwaka mmoja.

(3) Mfugaji atawajibika kumpatia chanjo mnyama wake na kulipa ada ya chanjo kama atakavyoelekezwa na Halmashauri.

(4) Mfugaji atalazimika kuonesha cheti cha chanjo ya mbwa kabla ya kupata au kuhuisha kibali kilichoisha muda wake.

(5) Mfugaji atawajibika kumfungia mbwa wake wakati wote wa mchana na atamfungulia kuanzia Saa nne kamili usiku na kumfungia saa kumi na moja alfajiri.

(6) Mfugaji atawajibika kuogesha mbwa kila baada ya siku saba ili kudhibiti magonjwa na wadudu wasumbufu kwa gharama zake na kama atakavyoelekezwa na Halmashauri.

(7) Mfugaji atalazimika kumfunga mbwa kwa

mnyororo maalumu wakati wa kutembea nae kutoka sehemu moja kwenda sehemu nyingine kwa mujibu wa Sheria.

(8) Iwapo mfugaji atalazimika kusafirisha mbwa atalazimika kuwa na kasha maalumu ambalo ataelekezwa na Afisa wa Mwidhiniwa la kusafirishia mbwa kabla ya kupewa kibali.

Mbwa anaezurura

23. Mbwa atakayepatikana anazurura atakamatwa na kuhifadhiwa katika kizuizi kwa muda usiozidi siku mbili na baada ya hapo Halmashauri inaweza kumtaifisha au kufanya maamuzi mengine ya kisheria kwa kadri itakavyoona inafaa.

Kibali cha kutoa huduma za mifugo

24. Mtu yeyote ambaye anataka kutoa huduma za mifugo kwa kuanzisha duka la kuuza vyakula vya mifugo, ghala la kuhifadhia vyakula vya mifugo, kiwanda cha kutengeneza vyakula vya mifugo, vituo vya huduma za mifugo au zahanati na vituo vya kutotolesha vifaranga katika eneo la Halmashauri atalazimika kuwa na kibali maalumu kitakachoruhusu kutoa huduma hiyo kama ilivyoainishwa katika Sheria Ndogo hii.

Ushuru wa minada

25.-(1) Halmashauri itatoza ushuru wa minada kwa viwango vilivyoainishwa kwenye Jedwali la Tano la Sheria Ndogo hizi.

(2) Mifugo yote itauzwa kwa njia ya mnada na ushuru kwa kila mfugo utakaouzwa utalipwa kwa Halmashauri au Wakala wake mara baada ya mauzo au kabla ya mauzo kufanyika.

Makosa

26. Mfugaji yeyote atakuwa ametenda kosa iwapo:

(a) atashindwa au kukataa kuogesha au kuchanja mfugo au mifugo yake ili kuzuia magonjwa;

(b) atalisha mfugo au mifugo kwenye maeneo yasiyoruhusiwa;

(c) kuanzisha duka la kuuza vyakula vya mifugo, ghala la kuhifadhia mifugo, kiwanda cha

kutengeneza vyakula vya mifugo, vituo vya huduma za mifugo au zahanati na vituo vya kutotolesha vifaranga bila kuwa na kibali kutoka Halmashauri;

(d) hatokuwa na kibali cha ufugaji;

(e) atashindwa au atazembea kutoa taarifa juu ya uwepo wa au dalili za ugonjwa au kifo cha ghafla cha mfugo au mifugo katika banda lake;

(f) kushindwa kuwasilisha taarifa ya mwezi ya uuzaji wa vyakula vya mifugo, utengenezaji wa vyakula vya mifugo au ghala, vituo vya huduma za mifugo au zahanati na vituo vya kutotolesha vifaranga kwa Afisa Mwidhiniwa;

(g) kuuza na kufuga mfugo au mifugo pembezoni mwa barabara au sehemu ambayo haijaruhusiwa;

(h) kusababisha kero ya harufu mbaya na kelele ya mfugo au mifugo yake kwa jamii;

(i) ataruhusu mfugo au mifugo yake kuzurura hovyo;

(j) kuweka vyakula vya mifugo wazi;

(k) atashindwa kutoa ushirikiano wa uwekaji wa alama kwa mfugo au mifugo yake;

(l) mtu yeyote ambaye hana utaalamu wa vyakula vya mifugo kujihusisha na utengenezaji wa vyakula vya mifugo;

(m) ataingia katika eneo la machinjio akiwa amelewa;

(n) atatumia au kuingiza kilevi chochote kisichoruhusiwa katika eneo la machinjio;

(o) atatumia lugha inayoudhi ndani ya machinjio au kufanya udhalilishaji wa aina yoyote;

(p) kubandika au kubandua tangazo bila idhini ya Meneja wa Machinjio au Mmiliki wa Machinjio;

(q) mtu yeyote atakayehatarisha amani au kushiriki kwa namna yeyote kuhatarisha amani eneo la machinjio;

(r) mtu yeyote atakayefanya au kushiriki kufanya uchafuzi wa mazingira;

(s) atakayefanya shughuli za kisiasa ikiwa ni pamoja na kupandisha bendera ya Chama cha Siasa;
(t) kumzuia Afisa Mwidhiniwa kutekeleza majukumu yake;
(u) Kuuza mifugo kwenye eneo ambalo haliruhusiwi; na
(v) Kuingiza mifugo kutoka nje ya Halmashauri bila ya kibali

Adhabu

27. Mtu yeyote atakayekiuka masharti ya Sheria Ndogo hii atakuwa ametenda kosa na akipatikana na hatia atatozwa faini isiyozidi shilingi laki tatu au kifungo kisichozidi miezi kumi na mbili au vyote kwa pamoja.

Kufililish a kosa

28. Mkurugenzi atakuwa na uwezo wa kufililisha kosa kwa kumtoza mtu yeyote aliyetenda kosa kwa mujibu wa Sheria Ndogo hii kiasi cha Shilingi elfu hamsini endapo mkosaji atakiri kosa na kuwa tayari kujaza fomu maalum iliyoainishwa katika Jedwali la Sita la Sheria Ndogo hii.

Kufutwa TS. Na 235 la mwaka 2008

29. Sheria Ndogo za (Minada ya Mifugo) za Halmashauri ya Wilaya ya Moshi za mwaka, 2008 zimefutwa na Sheria Ndogo hii.

JEDWALI LA KWANZA

(Limetungwa chini ya kifungu cha 5(d))

IDADI YA MIFUGO ILIYORUHUSIWA KUFUGWA

Namba	Aina ya Mfugo	Idadi	Maelezo
1.	Ng'ombe	-	Mfugaji atapewa kibali cha kufuga kulingana na ukubwa wa eneo alilonalo bila kusababisha kero ya harufu na kelele kwa jamii

2.	Mbuzi au Kondoo	-	Mfugaji atapewa kibali cha kufuga kulingana na ukubwa wa eneo alilonalo bila kusababisha kero ya harufu na kelele kwa jamii
3.	Nguruwe	4	Nguruwe Watoto wakiachishwa kunyonya wauzwe au kuondolewa
4.	Mbwa	-	Mfugaji atapewa kibali cha kufuga kulingana na ukubwa wa eneo alilonalo bila kusababisha kero ya harufu na kelele kwa jamii
5.	Wanyama wa jamii ya ndege	-	Mfugaji atapewa kibali cha kufuga kulingana na ukubwa wa eneo alilonalo bila kusababisha kero ya harufu na kelele kwa jamii

.

JEDWALI LA PILI

(Limetungwa chini ya kifungu cha 6 (1))

KIBALI CHA KUFUGA MIFUGO

Jina la Mfugaji:………………………………………………………..
Anuani:………………………………………………………...........
Kata:…………………………………… Mtaa ………………….........
Namba Nyumba:………………………. Namba Kitalu:……………...
Ameruhusiwa kufuga Mifugo ifuatayo katika eneo la …………...........

Namba	Aina ya Mfugo	Koo	Idadi ya Mifugo		Jumla
			Jike	Dume	
1	Ng’ombe				
2	Mbuzi				
3	Kondoo				
4	Nguruwe				
5	Ngamia				
6	Punda				
7	Paka				
8	Farasi				
9	Sungura				
10	Mbwa				
11	Kuku au Bata				
12	Wanyama wengine				

Kibali hiki kimetolewa kwa Ndugu:……………………………………kwa muda wa miezi kumi na mbili (12) kwa Mfugo au mifugo kuanzia tarehe……………..hadi tarehe………………..

Kimetolewa na:
Jina la Afisa Mwidhiniwa …………………………………..Saini………
Wadhifa: ……………………………………………………………....
Tarehe: …………………...
Muhuri: ……………………………………….....................................

JEDWALI LA TATU

(Limetungwa chini ya kifungu cha 8 (1))

KIBALI CHA KUSAFIRISHA MIFUGO

Jina:…………………………………………….

Anuani:…………………………………………

Ameruhusiwa kusafirisha Mifugo ifuatayo kutoka ………………kupitia njia za……………………..hadi…………..…..

Namba	Aina ya Mfugo	Idadi ya Mifugo
1.	Ng'ombe	
2.	Mbuzi	
3.	Kondoo	
4.	Nguruwe	
5.	Ngamia	
6.	Punda	
7.	Paka	
8.	Farasi	
9.	Sungura	
10.	Mbwa	
11.	Kuku au Bata	
12.	Mifugo wengine	

Kibali hiki kitakuwa cha muda wa siku….. kuanzia tarehe…....hadi tarehe……….
Kimetolewa na :

Jina la Afisa Mwidhiniwa:……………………………………….
Saini:…………………………………………………………..
Wadhifa:……………………………………………………….
Tarehe:…………………………………………………….....
Muhuri:………………………………………

JEDWALI LA NNE

Limetungwa chini ya kifungu cha 20(2)

k

SEHEMU “A”
ADA NA USHURU WA UKAGUZI WA NYAMA

Namba.	Aina ya Mnyama	Ada na Ushuru katika Karo (Slub) za Bucha na Nyumbani (Shilingi)	Ada na Ushuru katika Machinjio ya (Shilingi)
1	Ng’ombe.	2,500/=	2,500/=
2	Mbuzi.	2,000/=	2,000/=
3	Kondoo.	2,000/=	2,000/=
4	Ngamia.	2,500/=	2,500/=
5	Ngurue.	2,000/=	2,000/=

SEHEMU “B”
PANGO LA MACHINJIO YA HALMASHAURI

Namba.	Aina ya Mnyama	Kiwango cha Ushuru (Shilingi)
1	Ng’ombe.	5,000/=
2	Mbuzi.	2,000/=
3	Kondoo.	2,000/=
4	Ngamia.	5,000/=
5	Ngurue.	1,000/=

JEDWALI LA TANO

(Limetungwa chini ya kifungu cha 25(1))

VIWANGO VYA USHURU WA MNADA

A. VIWANGO VYA USHURU MNADA WA AWALI (PRIMARY MARKETS)

Namba	Aina ya Mifugo	Kiwango cha Ushuru wa Halmashauri (Shilingi)	Kiwango cha Ushuru wa Wizara ya Mifugo (Shilingi)
1.	Ng'ombe	4,000/=	2,500/=
2.	Ngamia	4,000/=	2,500/=
3.	Farasi	4,000/=	2,500/=
4.	Punda	4,000/=	2,500/=
5.	Mbuzi	1,000/=	1,500/=
6.	Kondoo	1,000/=	1,500/=
7.	Nguruwe	1,000/=	1,500/=

B. VIWANGO VYA USHURU MNADA WA UPILI (SECONDARY MARKETS)

Namba	Aina ya Mifugo	Kiwango cha Ushuru wa Halmashauri (Shilingi)	Kiwango cha Ushuru wa Wizara ya Mifugo (Shilingi)
1.	Ng'ombe	1,000/=	2,500/=
2.	Ngamia	1,000/=	2,500/=
3.	Farasi	1,000/=	2,500/=
4.	Punda	1,000/=	2,500/=
5.	Mbuzi	500/=	1,500/=
6.	Kondoo	500/=	1,500/=
7.	Nguruwe	500/=	1,500/=

C: USHURU WA KUSAFIRISHA MIFUGO NJE YA WILAYA

Namba	Aina ya mfugo	Kiwango cha malipo (Shilingi)

1.	Ng'ombe	4,000/= kwa kila mmoja
2.	Mbuzi au Kondoo	1,500/= kwa kila mmoja
3.	Nguruwe	1,500/= kwa kila mmoja
4	Kuku au kanga au bata	2,000/= kuanzia 10 hadi 50 na kuanzia 51 na kuendelea 5,000/=
5.	Mifugo mingine	2,000/= kwa kila mmoja
6.	Ushuru wa kupakia Ng'ombe kwenye pakilio	500/= kwa kila moja
7.	Ada ya kuogesha mifugo kwenye josho	150/= kwa kila mmoja

D: USHURU WA KUSAFIRISHA MAZAO YA MIFUGO

Namba	Aina ya mfugo	Kiwango cha malipo (Shilingi)
1.	Ngozi ya Ng'ombe	100/= kwa kila ngozi
2.	Ngozi ya Mbuzi au Kondoo	50/= kwa kila ngozi
3.	Mayai	500/= kwa trei
4	Samli	300/= kwa kilo
5	Maziwa	50/= kwa lita moja
6.	Pembe	300/= kwa kilo
7.	Mifupa	300/= kwa kilo

E: USHURU WA MALISHO YA MIFUGO KWA MAENEO YALIYOTENGWA NA HALMASHAURI KAMA VITALU VYA MALISHO

Namba	Aina ya mfugo	Kiwango cha malipo (Shilingi)
1.	Ng'ombe	2,500/= kila mmoja kwa mwaka.
2.	Punda	2,500/= kwa kila mmoja kwa mwaka
3.	Mbuzi	1,500/= kwa kila mmoja kwa mwaka
4.	Kondoo	1,500/= kwa kila mmoja kwa mwaka

5.	Mifugo mingine.	2,000/= kwa kila mmoja kwa mwaka.

F: SIKU NA MUDA WA KUFUNGA NA KUFUNGUA MNADA

Namba	Jina la Mnada	Siku ya Mnada	Muda wa Kufunguliwa	Muda wa Kufunga
1.	NJIAPANDA	JUMANNE	Saa 2:00 asubuhi	12:00 Jioni
2.	MIKOCHENI	ALHAMISI	Saa 2:00 asubuhi	12:00 Jioni

JEDWALI LA SITA

(Limetungwa chini ya kifungu cha 28)

FOMU YA KUKIRI NA KUFILILISHA KOSA

Mimi …………………………………………………… nakiri KWA HIARI YANGU MWENYEWE mbele ya ………………………………………. ambaye ni Mkurugenzi wa Halmashauri ya Wilaya ya Moshi, kwamba mnamo tarehe …… ya Mwezi ………. Mwaka ………..…… nilitenda kosa la kukiuka masharti ya Kifungu cha …… cha Sheria Ndogo ya (Udhibiti na Usimamizi wa Mifugo) ya Halmashauri ya Wilaya ya Moshi ya Mwaka 2023.

Kwa Mamlaka aliyopewa Mkurugenzi wa Halmashauri ya Wilaya ya Moshi , niko tayari kulipa kiasi cha faini ninayodaiwa.
NATHIBITISHA KWAMBA MAELEZO HAPO JUU NI YA KWELI NA NIMEYATOA MIMI MWENYEWE KWA HIARI YANGU KADRI YA UFAHAMU WANGU
Leo tarehe…………. ya Mwezi…………..… Mwaka …………….
Jina……………………………….. Saini………………………
MBELE YANGU:
Jina:…………………………………..……………………......
Saini……………………….…………………………..………
Wadhifa:…………………………………………………………
Tarehe……………………………………………………………

Lakiri ya Halmashauri ya Moshi imegongwa kwenye sheria Ndogo hii kufutia azimio lililopitishwa katika Mkutano wa Baraza la Madiwani la Halmashauri ya Wilaya ya Moshi uliofanyika Tarehe 09 Mwezi Februari Mwaka 2021 na Kushudiwa na Lakiri hiyo ikigongwa mbele ya :-

SHADRACK M. MGAHAGAMA
Mkurugenzi Mtendaji
Halmashauri ya Wilaya ya Moshi

MORRIS J. MAKOI
Mwenyekiti
Halmashauri ya Wilaya ya Moshi

NAKUBALI,

Dodoma,
5 Decemba, 2023

MOHAMED OMARI MCHENGERWA (MB)
Waziri wa Nchi – Ofisi ya Rais,
(Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa)